

การบิดเบือนคำแปลโดยล่ามสำนักงานกฎหมายและทนายความในประเทศไทย: อคติทางกฎหมายและผลกระทบต่อความยุติธรรม

Wanitcha Sumanat

The Southeast Asian Association of Professional Translators and Interpreters, Thailand

Email: wanitchas@gmail.com

บทนำ

ในกระบวนการยุติธรรม คำแปลมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความหมายจากเอกสารต้นฉบับไปสู่ผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นศาล คู่กรณี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความถูกต้องและความเป็นกลางของการแปลจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ไม่อาจมองข้าม (Gibbons, 2003) อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทย มีข้อสังเกตว่าล่ามที่ทำงานในสำนักงานกฎหมายหรือทนายความที่ทำหน้าที่ล่าม มักแปลข้อความในลักษณะที่บิดเบือนจากความหมายดั้งเดิม เช่น การแปล “แล้วก็เซ็นเอกสาร” เป็น “And then executed the documents” แทนที่จะเป็น “And then signed the documents” ซึ่งเป็นการแปลที่ตรงตัวและเป็นกลางมากกว่า บทความนี้มุ่งวิเคราะห์สาเหตุของการบิดเบือนดังกล่าว และสำรวจผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อความยุติธรรมและภาพลักษณ์ของวิชาชีพล่ามไทยในระดับสากล

ความท้าทายของการแปลในบริบทกฎหมาย

การแปลในงานกฎหมายมีความซับซ้อนกว่าการแปลทั่วไป เนื่องจากต้องคำนึงถึงนัยยะทางกฎหมายที่อาจเกิดจากคำศัพท์แต่ละคำ หลักจรรยาบรรณวิชาชีพล่ามกำหนดให้ผู้แปลต้องยึดมั่นในความถูกต้อง (Accuracy) ความชัดเจน (Clarity) และความเป็นกลาง (Neutrality) (NAJIT, 2016) ทว่า ล่ามที่มีพื้นฐานด้านกฎหมายมักเผชิญกับอคติจากความคุ้นชินกับศัพท์เทคนิค (Legalese) ซึ่งอาจนำไปสู่การเลือกใช้คำที่ไม่สะท้อนเจตนาของต้นฉบับอย่างแท้จริง (Tiersma, 1999) ตัวอย่างที่ชัดเจนคือการใช้คำว่า “execute” ซึ่งในภาษากฎหมายหมายถึงการทำให้เอกสารมีผลสมบูรณ์ แทนคำว่า “sign” ที่บ่งบอกเพียงการลงลายมือชื่อ

สาเหตุของการบิดเบือนคำแปล

จากการวิเคราะห์ พบสาเหตุหลักสามประการที่ทำให้ล่ามสำนักงานกฎหมายและทนายความในประเทศไทยแปลข้อความในลักษณะที่คลาดเคลื่อนจากต้นฉบับ:

1. อคติทางกฎหมาย (Legal Bias)

ล่ามทนายมักเลือกคำศัพท์ที่สอดคล้องกับกรอบความคิดทางกฎหมายของตนเอง คำว่า “execute” มีน้ำหนักมากกว่า “sign” ในแง่ที่บ่งบอกถึงความสมบูรณ์ของเอกสารตามกฎหมาย การเลือกใช้คำนี้อาจสะท้อนความพยายามทำให้ข้อความดูมีนัยยะทางกฎหมายมากขึ้น แม้จะไม่ตรงกับความหมายดั้งเดิมของ “แล้วก็เซ็นเอกสาร”

2. การตีความล่วงหน้า (Pre-judgment)

ล่ามที่มีส่วนได้ส่วนเสียในคดีหรือมีเป้าหมายทางกลยุทธ์ อาจตั้งใจปรับคำแปลเพื่อชี้นำการตีความของผู้รับสาร เช่น การใช้ “executed” เพื่อสื่อว่าเอกสารนั้นมีผลบังคับใช้ทันที ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคดีของศาลหรือการรับรู้ของคุณกรณี (Berk-Seligson, 2002)

3. การให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพมากกว่าความถูกต้อง

การแปลที่ตรงตัว เช่น “And then signed the documents” อาจนำไปสู่คำถามเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น “เซ็นแล้วเกิดอะไรขึ้น?” หรือ “มีผลทางกฎหมายหรือไม่?” ล่ามทนายอาจมองว่านี่เป็นการเสียเวลา จึงเลือกคำที่ครอบคลุมและลดความจำเป็นในการอธิบายเพิ่ม

ผลกระทบจากการบิดเบือนคำแปล

การแปลที่บิดเบือนจากต้นฉบับก่อให้เกิดผลกระทบในหลายมิติ:

1. การสูญเสียสิทธิของคุณกรณี

เมื่อคำแปลถูกยอมรับโดยไม่มีการตรวจสอบ คุณกรณีที่ไม่เข้าใจนัยยะที่ซ่อนอยู่ เช่น ความแตกต่างระหว่าง “signed” และ “executed” อาจสูญเสียโอกาสในการต่อสู้เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่แท้จริง ส่งผลให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมถูกละเมิด (Gibbons, 2003)

2. ความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมลดลง

หากคำแปลที่บิดเบือนกลายเป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานหรือเอกสารในคดี ผลลัพธ์ของการพิจารณาคดีอาจไม่สะท้อนเจตนาดั้งเดิมของผู้เขียนต้นฉบับ ซึ่งบั่นทอนความเป็นธรรมในระบบกฎหมาย

3. ภาพลักษณ์วิชาชีพล่ามไทยในเวทีโลก

ในระดับสากล ที่ความถูกต้องและความเป็นกลางของการแปลเป็นมาตรฐานที่เข้มงวด การบิดเบือนคำแปลโดยล่ามทนายทำให้เกิดข้อสงสัยถึงความน่าเชื่อถือของวิชาชีพล่ามไทย และอาจส่งผลให้ไม่ได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ (NAJIT, 2016)

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

เพื่อแก้ไขปัญหานี้ จำเป็นต้องมีมาตรการที่ชัดเจน:

- **กำหนดมาตรฐานการแปลในงานกฎหมาย**

ควรมีการอบรมล่ามทนายให้ยึดมั่นในหลักการแปลที่เป็นกลาง และกำหนดแนวปฏิบัติที่เข้มงวดสำหรับการแปลเอกสารกฎหมาย

- **ส่งเสริมการตรวจสอบคำแปล**

การนำบุคคลที่สามที่เป็นกลางเข้ามาตรวจสอบคำแปล จะช่วยลดโอกาสของการบิดเบือนจากอคติส่วนตัว

- **สร้างความตระหนักในหมู่ผู้กรณีย์**

ผู้กรณีย์ควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าใจสิทธิของตนในการทำหายคำแปลที่ไม่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการยอมรับคำแปลที่บิดเบือนโดยไม่รู้ตัว

บทสรุป

การบิดเบือนคำแปลโดยล่ามสำนักงานกฎหมายและทนายความในประเทศไทย ไม่ว่าจะเกิดจากอคติทางกฎหมาย การตีความลွ่งหน้า หรือความต้องการประหยัดเวลา ล้วนเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักวิชาชีพและจรรยาบรรณของล่าม ผลกระทบที่ตามมาไม่เพียงจำกัดอยู่ที่การสูญเสียความยุติธรรมของผู้กรณีย์เท่านั้น แต่ยังขยายไปถึงความน่าเชื่อถือของระบบกฎหมายไทยในสายตานานาชาติ การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การแปลในงานกฎหมายเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนความยุติธรรมอย่างแท้จริง

อ้างอิง

- Berk-Seligson, S. (2002). *The Bilingual Courtroom: Court Interpreters in the Judicial Process*. University of Chicago Press.
- Gibbons, J. (2003). *Forensic Linguistics: An Introduction to Language in the Justice System*. Blackwell Publishing.
- NAJIT. (2016). *Code of Ethics and Professional Responsibilities for Court Interpreters*. National Association of Judiciary Interpreters and Translators.
- Tiersma, P. M. (1999). *Legal Language*. University of Chicago Press.